

JAW (38) sb f

jaw (24), **java** (14); jaw *RejWiz, RejZwierz, GrzegŚm, KochPs, KlonŻal, WerGość, KochPieś* (3), *ZawJeft, WujNT* (6), *SarnStat* (2), *SapEpit*; java *GlabGad* (2), *Mącz* (2), *OrzQuin, HistRzym* (2), *WujJud, SkarJedn, SkarŻyw, KochFr, KołakCath*; jaw : java *KochTr* (2 : 1), *CzahrTr* (3 : 1).

Teksty nie oznaczają -ów. ♦ jãw, jaw-.

sg A jawią (5), jaw (1); jawią : jaw *CzahrTr* (5 : 1). ♦ L jawi (18), jawie (14); jawi *RejWiz, RejZwierz, KochPs, KlonŻal, WerGość, KochPieś* (3), *ZawJeft, WujNT* (6), *SapEpit*; jawie *GlabGad* (2), *Mącz* (2), *OrzQuin, HistRzym* (2), *WujJud, SkarŻyw, SkarJedn, KochFr, KołakCath, CzahrTr* (3 : 1); jawi : jawie *KochTr* (2 : 1).

Występuje wyłącznie w wyrażeniach przyimkowych.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Wyrażenia przyimkowe (17) :

»na jawie (a. jawi)« = *otwarcie, publicznie, widocznie; jasno, oczywiście, niewątpliwie; palam Vulg* (12): po tych łowiech/ Odda tobie [*Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi*]/ przydawiaią Graeckie; Ná iáwi. *WujNT przedm* 12.

~ *W przeciwstawieniach*: »na jawie ... w ciemnościach, pokątnie (a. z kąta) (2), w skrytości (5)« (8): *Iacere in tenebris, W ciemnościach leżeć/ to yeft/ nie być ná yáwie. Mącz* 446a; *Heretykom* [...] wolno było [...] náukę fwoię świátu/ ná iáwie/ wedle Páná Chrifułowego rofkazánia/ á nie pokątnie przepowiadać. *WujJud* 216v; mamy chować Regułę onę Grzegorzá ś. áby vczynek był na iáwi; ále intencja ábo ferce dobre [...] áby zoftáło w fkrtytości. *WujNT* 26, *Matth* 6/4, 6, 18, *Ioann* 7/4; *CzahrTr* K3.

Fraza: »nie jest na jawi« = *nie wiadomo* (1): *Nieftetyfz/ ozłeku nie ieft na iáwi/ Co mu da fczęście czego go zbáwi. ZawJeft* 36.

Szeregi: »prawie, na jawi(e)« [*szyk* 1 : 1] (2): *KochPs* 22; *Tám człowiek práwie Widzi na iáwie/ Y fám to powie Ze nie nád zdrowie/ Ani lepźzego/ Ani droźźzego KochFr* 118.

»na jawie i widoku« (1): w fłońcu/ [...] położył [*Pan*] przemiefzkánie fwoie: to ieft na iáwie y widoku. *SkarJedn* 13. ~

»na jawią (a. jaw)« = *na światło dzienne, do publicznej wiadomości* (6): *Ktore [wieści] fię znácznie dźiśia na iaw wykładaiaią CzahrTr* E3; *Controuerfiae przedtym piływano práwie rozpieráiąc fie ráciámi, [...] Ale teraz [...] ieno kłztał nieiáki litigowánia pokażą, nie wyiezdźiaiąc na iáwią z árgumentámi SarnStat* 1299; *CzahrTr* 12.

~ *W przeciwstawieniu*: »z kąta ... na jawią« (1): *Iáko to mnie potkáło tám od kogoś z kątá/ Co a záfię wždy kiedy na iáwią wyplata [!]. CzahrTr* K3.

Zwroty: »wydać na jawią« = *ogłosić drukiem* (1): *Pánftwá náfzego práwá przodkow náfzych wydáćiefmy na iáwią vmyślili. SarnStat* 3.

»na jawią wystawić« = *zdemaskować* (1): *Obłudne teź poćiechy/ ná iáwią wyftáwił Słowem fwym pokazawfzy/ co fwym wiernym fpráwił. GrzegŚm* [A2]. ~

2. Wyrażenie przyimkowe: »na jawie (a. jawi)« = *w stanie czuwania, nie we śnie, w rzeczywistości* (19) : *Gdy fie iuź wfzitkie fmyfły vfpokoiaią tedy podobienftwa rzeczy, [...] zofthawiaią w pamieci,*

kthore dułza [...] porułza, wípominaiącz czo przed łobą miała na iawie. *GlabGad* L3v; *RejWiz* 94v; *RejZwierz* 117v; nagle [sen] vćiecz: á temu na iáwi Z onych łkárków ieno chęć/ á żądzą zołtáwi. *KochTr* 13; *KochPieś* 7, 11; Porwę/ fię [...] czuiąc iż ná iáwie/ Táki wizerunk álbo łen mię obiął práwie. *KołakCath* C5; *SapEpit* A3v.

W przeciwstawieniu: »przez sen (a. we śnie) ... na jawie« (6): *GlabGad* L5v; Więcej wierzę iednemu Dionyzyułowu Biskupowi/ przez łen ze mną mówiącemu/ á niżli [...] Połłom [...] mówiącym ze mną na iáwie. *OrzQuin* F3v; A potrzeźwiałwzy począł pytać we łnáchli mu łie tá rzecz dziála/ czyli na iáwie. *HistRzym* 27, 78v; *SkarŻyw* 331; *KochTr* 25.

W porównaniach (3): *HistRzym* 78v; Który [sen] kościánym oknem wylátuie/ A ludzkie myśli tym y owym báwi/ Co błąd ná iáwi. *KochTr* 15; Spię/ á myśle by ná iáwi. *KochPieś* 60.

Zwroty: »być na jawie« (3): *GlabGad* L5v; Wtym fię ocknęło dziecko/ y mniemáło długo áby to było ná iáwie/ co przez łen widziáło *SkarŻyw* 331; iabym był przyśiągł/ [...] żem ná iáwi Cefárzem był/ á ono mi fię wżytko łniło. *WerGość* 246.

»widzieć na jawie« (1): Iákoś ty przez łen widziáł takim ią widziáł na iáwie że łie ták łtáło. *HistRzym* 78v.

Szereg: »tak na jawie jako i we śnie« (1): Phantasma, [...] vkazánie albo widzenie/ ták na yáwie yáko y we łnie. *Mącz* 297a.

Przen: *W życiu, za życia* (1) :

W przeciwstawieniu: »sen wiekuisty ... na jawi« (1): Bo kto zá Elephántowę zaydzie tám raz bronę/ [...]Iuż tám łpi łen wiekuifty/ nikomu na iáwi/ Co fię tám dzieie/ nie ziáwi. *KlonŻal* C3.